

MAGASINET Ordet & israel

TEMA: ET ÅR
EFTER 7. OKTOBER

BAGSIDEN:
ORDET OG ISRAEL
MARKERER ÅRSDAGEN

Antisemitismen
er eksploderet

Rami og Agam
oplevede 7. oktober
på nærmeste hold

Abraham og Israel
– en del af samme
store fortælling

Ordet og Israel
Vejlby Centervej 46
8240 Risskov
Tlf.: 86 98 79 12
E-mail: kontor@ordetogisrael.dk

Bank: 6110 9042977829
www.ordetogisrael.dk

Kontortid:
Mandag-torsdag 9-14
Fredag 10-14

Kontorsekretær/forretningsfører:
Lisbet Mejlgaard

Formand:
Rolf Weber Jørgensen
Lamavej 7, 8960 Randers SØ
Tlf.: 28224821
rolf@ordetogisrael.dk

Generalsekretær:
Ole Andersen
Palnatokesvej 11,
3600 Frederikssund
Tlf.: 61 71 58 58
oleandersen@ordetogisrael.dk

Landssekretær
Nicklas Lautrup-Meiner
Søbyvej 8, Hvidovre
Tlf.: 22540275
nicklas@ordetogisrael.dk

Projektkoordinator:
Ellen Hessellund Mikkelsen
Tlf.: 29 74 44 20
ellenhessellund@ordetogisrael.dk

Journalistisk medarbejder:
Anders Hjorth Vindum
Tlf.: 61 26 63 16
andersvindum@ordetogisrael.dk

Bibelunderviser:
Morten Vartdal
Voel
Tlf.: 51911967
mortenvartdal@ordetogisrael.dk

Joffimedarbejdere:
Mathias Bruun
joffi.mathias@ordetogisrael.dk
Nicklas Toft
joffi.nicklas@ordetogisrael.dk

Jerusalem:
Beit HaArava 1, Talpiot,
93389 Jerusalem
Tlf.: 00972 54 883 7929
Tlf.: 004577343074
jerusalem@ordetogisrael.dk

Yad va Lev Senior i Jerusalem:
Shalom Yehuda 12, Talpiot,
93395 Jerusalem
Tlf.: (00972) 542885099

Poriya:
Det Danske Hus, Derech Ha'Yam
Postboks 275, 15208 Poriya Illit

Joffibestyrelsen:
Nicolai Kaltoft
Tlf.: 42158122
nicolai.kaltoft96@gmail.com

Redaktion:
Ole Andersen (ansvarshavende)
Anders Hjorth Vindum
Hanne Gundlach Jørgensen
Camilla Søndergaard

Joffiredaktionen:
Joachim Munch
Rebekka Lærke Kure
Nikoline Waskiw Damm
Emil Mathias Koefoed Olsen
Nicklas Toft

*Artikler og annoncer repræsenterer
ikke nødvendigvis redaktionen
synspunkter.*

Tryk: Øko-Tryk, Skjern
Layout: Ben Haman Jensen
Layout af joffisider:
Ruben Tambjerg Hoffmann
Forside: Kvinde fra kibbutz Nir Oz
Fotograf: GPO/Maayan Toaf
ISBN 09012370

Abonnement 2024: 265 kr.
Adresseændring m.m.:
kontor@ordetogisrael.dk

Næste magasin omdeles: 30.10.

INDHOLD

- 3 Skæbner
fra 7. oktober
- 6 Tidslinje over et
forfærdeligt år
- 8 Antisemitismen
er eksploderet
- 10 Glimt
- 11 Israelnyt
- 14 Abraham og Israel
- 17 Månedens leder
- 18 Joffi
- 24 Markering af årsdagen

En dag med død og rædsel

– men også heltemod og handlekraft

AF ANDERS HJORTH VINDUM

Man kan fortælle den gruopvækkende historie om 7. oktober og dens efterspil på mange måder. Tallene og statistikkerne taler et tydeligt sprog. Billederne af de

nedbrændte kibbutzer og de blodige spor gør det samme.

7. oktober kan også fortælles gennem øjenvidneberetninger og gennem portræt

af nogle af de personer, som enten blev ramt eller forsøgte at hjælpe de ramte.

Agam Almog så sin far og søster blive skudt

Alle, der har fulgt situationen i Israel det seneste år, vil være bekendt med navne og ansigter på nogle af gidslerne. Efter 11 måneder kan man næsten have den oplevelse, at man kender dem. Noa Argamani (befriet af israelske soldater), Hersh Goldberg-Polin (henrettet i en tunnel) og Bibas-familien (ukendt skæbne) er blandt de mest omtalte.

Agam Goldstein Almog, som var 17 år 7. oktober, er et af de løsladte gidsler, der har stillet sig frem og fortalt om tiden i Gaza.

Da Hamas-terrorister stormede familiens hjem i kibbutz Kfar Aza, gemte hun sig i husets beskyttelsesrum med sine forældre og tre søskende. Men terroristerne trængte ind og skød hendes far med det samme. Resten af familien blev ført ud af rummet, hvor de måtte forsøge at undgå at træde på deres fars lig. På vej ud af huset besvimele storesøsteren, Yam. Så i stedet for at tage hende med skød en terrorist hende i hovedet for øjnene af familien.

Agam blev ført til Gaza med sin mor og sine to yngre brødre. De blev alle fire løsladt i forbindelse med våbenhvileaftalen i november 2023. Agams beretning fra de 51 dage er både stærk og hårrejsende. I dokumentaren »Screams Before Silence«, tager hun og moren tilbage til huset i Kfar Aza og fortæller, hvad der skete.

Seksuel udnyttelse og grænseløst had

Under fangenskabet talte Agam med flere, som var blevet udsat for mishandling. »Seks kvindelige gidsler, som jeg mødte i tunnellerne, fortalte om bevæbnede mænd, som kom og befamlede dem i ba-

det,« har hun skrevet i en klumme i Washington Post i august 2024.

Her beskriver hun også det »grænse-løse had«, hun oplevede. For eksempel da de kom til Gaza, hvor bilen blev omringet af en menneskemængde, der »smilede og grinte, mens jeg græd«, fordi de hadede hende »for alt, hvad jeg er«. »Mine Hamas-vagter hadede mig for at være jøde, så de tvang mig til at recitere koranvers og bære hijab,« fortæller hun.

Fødselsdagshilsen fra mørket

Agam fremstår som en utroligt stærk pige, når hun fortæller om de forfærdelige ting, hun har oplevet. Midt i rædslen og sorgen signalerer hun handlekraft og mod.

Et godt eksempel er det telefonopkald,

hun foretog den dag, hun blev løsladt. På vej mod den helikopter, der skulle fragte hende til et hospital i Israel, ringede hun til faren til Agam Berger, en 19-årig pige, som Agam Almog havde været sammen med i Gaza, sandsynligvis samme dag.

»Jeg skulle ringe for at ønske dig tillykke med fødselsdagen. Hun (Agam Berger, red.) bad mig ønske dig tillykke,« siger hun til faren, der bryder sammen og råber »jeg tror, hun vil komme ud derfra«. »Hun vil komme ud,« svarer Agam.

Men Agam Berger er endnu ikke kommet ud. Hun var en af de kvindelige soldater, der blev taget som gidsel fra basen i Nahal Oz. Hendes familie har ikke hørt noget fra hende siden den fødselsdagshilsen 26. november. ☹

En soldat går igennem Kfar Aza, hvor Agam Almog boede med sine forældre og tre søskende før 7. oktober. (Foto: Kobi Gideon/GPO)

Chaufføren fra moshav Patish

Tidligt om morgenen 7. oktober fik den 58-årige Rami Davidian et opkald fra en ven, som desperat havde brug for hjælp til at redde sin søn fra området nær grænsen til Gaza. Davidian kørte afsted med det samme. Det blev en lang dag, hvor han kørte frem og tilbage mellem sit hjem i moshav Patish og området ved Nova Festival-pladsen 15 km derfra for at redde så mange som muligt.

Han fik mobiliseret flere fra moshaven, som gjorde det samme, mens andre tog imod de sårede og skrækslagne unge. Nogle nåede Patish til fods efter anvisninger fra Davidian. Det anslås, at han og hans hold reddede omkring 750 festival-deltagere.

Rami Davidian (t.h. med sort kippa) tager imod præsident Isaac Herzog (t.v.) i moshav Patish. (Foto: Spokesperson unit of the President of Israel)

Protestgruppen, der blev til en nødhjælpsorganisation

I månederne op til terrorangrebet gik gruppen »Brothers in arms« forrest i protesterne mod regeringens retsreform. Den blev stiftet af en gruppe soldater fra reserven i begyndelsen af januar 2023, da regeringen præsenterede reformen.

Men efter 7. oktober ændrede gruppens formål sig fuldstændig. Myndighederne var i de første ugers kaos langsomme til at løse de utallige opgaver, som pressede sig på: De cirka 100.000 evakuerede skulle have indkvartering, tøj, toilettartikler, legetøj til børnene og alt muligt andet. Nogle skulle for eksempel genforenes med deres kæledyr, som mange i al hast havde efterladt. Brothers in Arms – som i dag hedder Brothers and Sisters for Israel (BSI) – var lynhurtige til at handle.

En anden vigtig opgave, som myndighederne ikke formåede at løse i begyn-

delsen, var at finde ud af, hvem der var savnet. »BSI fik aktiveret hundredvis af eksperter fra tech-sektoren, som ved hjælp af kunstig intelligens skabte et system, der kunne identificere, hvem der var savnet. De frivillige var de eneste, der var i kontakt med de pårørende i de første ti dage«, har en af initiativtagerne fortalt til The Times of Israel.

Allerede 8. oktober var der etableret et stort center i Tel Aviv med mange hundrede frivillige. Det store professionelle setup, som var bygget op omkring reformprotesterne, skulle nu bruges til at organisere nødhjælp i alle afskygninger.

Politiske modstandere forenet – for en stund

BSI's arbejde var med til at forene grupper i befolkningen, der havde været fjender

før 7. oktober. Ultraortodokse og personer fra højrefløjen bakkede op om initiativet og hyldede det. »Sikke en styrke og sikke et mod denne nation har,« skrev en ultraortodoks journalist efter et besøg på centret i Tel Aviv i slutningen af oktober.

Siden dengang er splittelsen dog dukket op til overfladen igen. I løbet af 2024 er BSI igen begyndt at engagere sig i demonstrationer mod regeringen. Særligt to punkter har været på deres dagsorden: De vil have udskrevet valg, og de vil have ultraortodokse ind i hæren. Indtil videre er kun det sidste ønske blevet opfyldt.

I juni fik BSI Israels præsidents medalje for frivillig indsats. De har også fået John McCain-prisen i Canada for at have beskyttet Israels demokrati og have ydet civil hjælp efter 7. oktober. ☸

Han kender området ud og ind via sit job, hvor han leverer brændstof. Dem, der blev reddet først, gav hans telefonnummer til deres venner, som kontaktede ham og fortalte ham, hvor de gemte sig. Hele dagen blev han ringet op af desperate unge og deres forældre.

»Jeg kørte frem og tilbage mellem festivalpladsen og moshaven i fire timer. Hver gang havde jeg 10-12 unge med,« har han fortalt til JNS. Dem, der ikke kunne være i bilen, klatrede op på taget.

Mange har hyldet ham som en helt, men den betegnelse er han ikke meget for. »Jeg ser det som en mission fra Gud, som rørte ved mig og passede på mig,« har han fortalt til All Israel News.

Utroligt nok formåede Davidian stort set at undgå direkte konfrontation med terroristerne. Men på en af turene var det meget tæt på at være slut.

Talte arabisk og reddede pige

En pige ved navn Amit Parizer havde ringet til Davidian. Da han til fods nåede frem til hendes gemmested, viste det sig, at seks terrorister også havde fundet Amit. Han overbeviste dem om, at han var på deres side.

»Jeg ved ikke, hvordan jeg fik modet, men jeg indså, at jeg havde en chance for at redde hende,« har han fortalt til Israel National News. »Jeg talte venligt til dem på arabisk. Spurgte, hvordan de havde det, og fortalte, at jeg var muslim. Jeg sagde, at om fem minutter ville de israelske soldater være her og slå os alle ihjel.« Det lykkedes ham at få terroristerne til at overlade Amit til ham, fordi »hun ville forsinke dem«.

»Rami kom på det helt rigtige tidspunkt og reddede mig,« har Amit fortalt til JNS.

Et syn, der altid vil hjemsøge ham

Da selve redningsaktionen var ovre, standse Davidian ikke. Til Israel National

News har han fortalt, at han om aftenen »kun kunne finde kropsdele og lig, så jeg koncentrerede mig om at få dem samlet på et sted. Jeg dækkede dem med nogle måtter, jeg fandt i festområdet.«

I dokumentaren »Screams Before Silence« ser man Davidian i Be'eri-skoven, hvor massakren fandt sted. Hans beskrivelse af det, han så her 7. oktober, er ikke til at fatte. »Jeg så piger bundet til træerne. Nogen havde myrdet dem, voldtaget dem, mishandlet dem. Deres ben var spredt. Enhver, der så det, ville vide, at de var blevet mishandlet. Nogen havde taget deres tøj af og voldtaget dem. De havde sat forskellige ting op i deres intime organer. Mindst 30 piger blev voldtaget og myrdet her. Jeg samlede deres ben og dækkede dem til, så ingen andre skulle se, hvad jeg så.«

I forbindelse med årets Uafhængighedsdag var Rami Davidian blandt de udvalgte, der tændte en fakkelt ved den traditionelle ceremoni. 🕯

Brothers and Sisters for Israels center i Tel Aviv 17. oktober. Frivillige hjælper med at få overblik over, hvem der er savnet. (Foto: Wikimedia Commons/Davidkad)

Et år efter 7. oktober

Her er et overblik over nogle af de vigtigste begivenheder i det år, der er gået siden 7. oktober.

AF ANDERS HJORTH VINDUM

OKTOBER

- 7.:** Hamas indleder sit terrorangreb tidligt lørdag morgen. 5.000 raketter affyres mod Israel i løbet af dagen. 3.800 bevæbnede terrorister trænger gennem grænsehegnet 119 steder. De myrder 1.200 israelere,

mishandler og voldtager mange og kidnapper 251 til Gaza. 2.200 medlemmer af andre grupper eller civile palæstinensere følger efter og deltagere i ødelæggelser og plyndringer (tallene stammer fra den seneste vurdering fra Israels hær, IDF, i slutningen i august).

- 8.:** Hizbollah affyrer raketter mod det nordlige Israel. Det har de gjort stort set dagligt lige siden. Omkring 80.000 israelere har været evakueret fra grænseområdet – de fleste er det stadig. På den libanesiske side er omkring 90.000 evakueret.
- 17.:** Mange anklager Israel for at stå bag en eksplosion ved Al Ahli-hospitalet i Gaza By. Men flere uafhængige undersøgelser viser senere, at det var en raket affyret af Islamisk Jihad, der landede ved hospitalet. Hamas' påstand om 500 dræbte viste sig også at være overdrevet.
- 19.:** Houthi-bevægelsen i Yemen går ind

Et af de gidsler, hvis skæbne er uvis, er danske Itzhik Elgarat. (Foto: Kirsten Østerby)

i krigen ved at angribe Israel med missiler og droner. Siden har de angrebet mange fartøjer i Det Røde Hav og affyret mere end 200 missiler og droner mod Israel.

- 24.:** Iransk-støttede militser i Syrien affyrer raketter mod Israel. Siden har der været en række angreb fra både Syrien og Irak.
- 27.:** Israel indleder landoffensiv i Gaza. Hæren begynder i Gaza By. De mange civile flygter til det sydlige Gaza. De israelske angreb medfører store ødelæggelser i Gaza, og ifølge FN er 90 procent af befolkningen flygtet fra deres hjem.

NOVEMBER

- 24.-30.:** Israel og Hamas indgår en våbenhvileaftale. 81 israelske gidsler løslades. Derudover løslades 23 thailændere og 1 filippiner. Israel betaler med våbenhvile og løsladelse af 240 palæstinensiske fanger.

DECEMBER

- 9:** Rektoren på University of Pennsylvania, Liz Magill, fratræder sin stilling. Det sker efter en høring i Repræsentanternes Hus, hvor hun blandt andet sagde, at det »afhænger af konteksten«, da hun blev spurgt, om opfordring til folkedrab på jøder var imod universitetets retningslinjer.

JANUAR

- 26.:** Den Internationale Domstol pålægger Israel at tage forskellige skridt for

Israelske soldater i kibbutz Kfar Aza efter 7. oktober. (Foto: Avi Ohayon/GPO)

at forhindre folkemord i Gaza. Domstolen siger dog ikke, at der har fundet folkemord sted, og den undlader også at kræve, at Israel stopper krigen.

FEBRUAR

- 12.:** To mandlige gidsler befries i en redningsaktion i Rafah.

MARTS

- 18.:** Israel indleder en stor militæroperation på Al Shifa-hospitalet i Gaza By. Hæren siger en uge senere, at de har arresteret mindst 500 medlemmer af Hamas og Islamisk Jihad.

APRIL

- 1.:** Israel rammer ved en fejl tre biler tilhørende World Central Kitchen. Syv ansatte bliver dræbt.
- 13.:** Iran affyrer mere end 300 missiler og droner mod Israel. Langt de fleste elimineres med hjælp fra USA, Storbritannien, Frankrig og Jordan. Angrebet kommer, efter at Israel 1. april havde likvideret Mohammed Zahedi, som var chef for de iranske Quds-styrker i Libanon og Syrien.
- 25.:** Dokumentaren »Screams Before Silence« får premiere. Her interviewes flere overlevende fra 7. oktober. Filmen kan ses på Youtube.

MAJ

- 7.:** Israel indleder landoffensiv i Rafah og tager kontrol med grænseovergangen mellem Gaza og Egypten. Stik imod USA's forventning lykkes det Israel at evakuere mange civile i Rafah.
- 29.:** Israel siger, at de nu kontrollerer hele den 14 km lange grænse mellem Egypten og Gaza – også kaldet Philadelphi-korridoren.
- 31.:** Joe Biden holder en tale, hvor han

præsenterer en våbenhvileaftale, som Israel har accepteret. Aftalen består af tre faser, og den danner i skrivende stund stadig udgangspunkt for forhandlingerne, selvom den er justeret hen ad vejen.

JUNI

- 8.:** Fire gidsler – blandt andet Noa Argamani – befries fra to lejligheder, hvor de blev holdt fanget.
- 9.:** I protest mod Netanyahu forlader Benny Gantz og hans parti regeringen, som de blev en del af kort efter 7. oktober.

JULI

- 13.:** Hamas-lederen Muhammed Deif likvideres i et israelsk luftangreb i Gaza. Hamas har ikke bekræftet hans død, men israelske og amerikanske efterretninger siger, at der ikke er tvivl.
- 27.:** En raket affyret af Hizbollah rammer en fodboldbane i Majdal Shams i Golan og dræber 12 børn og unge.
- 29.:** Højrefløjsaktivister stormer to israelske militærbaser. De er vrede over anholdelsen af ti soldater, som mistænkes for grov mishandling af en palæstinensisk fange.
- 30.:** Israel likviderer Hizbollahs næstøverste leder, Fuad Shukur.
- 31.:** Hamas' øverste politiske leder, Ismayil Haniyeh, likvideres i Teheran.

Israel har ikke taget ansvaret, men alle formoder, at de står bag.

AUGUST

- 5.:** FN's flygtningeorgan UNRWA meddeler, at ni af deres ansatte fyres, fordi de »kan have deltaget« i terrorangrebet 7. oktober.
- 15.:** Hamas siger, at antallet af dræbte palæstinensere i krigen nu har rundet 40.000. Tallet kan ikke bekræftes. Israel siger, at over 17.000 militante er blevet dræbt.
- 25.:** Hizbollah gennemfører det største angreb på Israel siden krigens begyndelse – med cirka 230 raketter og droner. Kort tid inden angrebet ødelægges omkring 100 israelske kampfly tusindvis af affyringsramper i Sydlibanon.
- 27.:** Soldater befrier en 52-årig beduinisk mand fra en tunnel i Gaza. Det er første gang, Israel redder et levende gidsel fra tunnellerne.
- 31.:** Soldater finder ligene af seks gidsler. De er kort tid forinden blevet henrettet.

SEPTEMBER

- 1.:** Op mod en halv million israelere går på gaden for at demonstrere og lægge pres på regeringen, som de mener, bør gøre mere for at få en våbenhvileaftale. Dagen efter er der omfattende strejke i landet.

Omkring 350 af de dræbte 7. oktober var deltagere på Nova Festivalen. (Foto: Ole Andersen)

Året, hvor hadet til jøder eksploderede

AF OLE ANDERSEN

Få timer efter at Hamas havde indledt det grusomme terrorangreb på Israel lørdag morgen 7. oktober 2023, indkaldte »Palestine Action Group« til en sympatidemonstration i Sydney i Australien to dage senere. På pladsen foran det berømte Operahus tegnet af den danske arkitekt Jørn Utzon samledes en større menneskemængde. Stemningen var ophidset, og der blev afbrændt israelske flag. Men vreden var ikke kun rettet mod Israel.

Gang på gang brød menneskemængden ud i taktfaste råb: »Gas the Jews, gas the Jews«.

Begivenheden den aften foran det smukke operahus er kendetegnende for en verdensomfattende trend i kølvandet på 7. oktober. Terrorangrebet på Israel udløste den værste antisemitiske bølge siden Holocaust.

Dødstrusler mod jøder, ildspåsættelser på synagoger og jødiske butikker, hadtale og chikane mod jøder og voldelige overfald er taget til i et omfang, der mange steder slår alle rekorder.

»Israelerne er så brutale ...«

Men er der ikke tale om forståelige reaktioner på krigen i Gaza? Israelerne er så brutale, siger mange. Og når de bomber og ødelægger i Gaza og begår folkedrab på palæstinensere, må de så ikke forvente at få betalt tilbage med samme mønt?

Australian Jewish Association of-fentliggjorde en video af demonstrationer i Sydney, der få dage efter 7. oktober råber »Gas jøderne!«. (Foto: Screenshot)

Nej! Argumentet er helt hen i vejret. Af to grunde.

For det første fordi den gnist, der satte gang i bølgen af jødehad, ikke var Israels krig i Gaza. Den antisemitiske bølge begyndte allerede 7. oktober, mens kampene endnu rasede i israelske kibbutzer og byer, og israelske børn og voksne blev mishandlet og myrdet med koldt blod. Det var sympati med Hamas og ikke vrede over krigen i Gaza, der fik menneskemængden foran operahuset i Sydney til at opfordre til drab på jøder.

Mens kampene stadig foregik i Israel mandag den 9. oktober, erklærede Frankrigs indenrigsminister Gerald Darmanin, at der på de to døgn var sket en »dramatisk« stigning i antallet af angreb på jøder i landet.

For det andet kan krigen i Gaza aldrig undskylde angreb på jøder i Paris eller Malmø. Jeg er uenig i, at Israel begår folkemord i Gaza. Men selv om det havde været rigtigt, kan det aldrig nogensinde retfærdiggøre opfordringer til at gasse jøder i Australien eller et overfald på en ortodoks jøde i Schweiz.

Antisemitismen er ond! Intet i Gaza kan retfærdiggøre den.

»Kritik af Israel er ikke antisemitisme«

En lille måned efter 7. oktober kaldte Martin Krasnik slagordet »antizionisme er ikke antisemitisme« for »et af de mest fortærskede slogans, der findes«. Utallige

EN STRANDTUR I DANMARK MED HITLER-TRUSSEL

Sidst i juli i år benyttede en dansk-jødisk børnefamilie det gode vejr til en hyggelig strandtur.

Men strandturen udviklede sig til en yderst ubehagelig oplevelse. Nogle andre strandgæster opdagede nemlig den davidsstjerne, familiens mor bar i en kæde om halsen. Det fik dem til at overøse familien med grove skældsord og trusler.

»Hamas får forhåbentlig afsluttet Hitlers arbejde med jer jøder!« lød et af tilråbene til den lille børnefamilie.

I børnehaven har familiens børn måttet høre på negative udtalelser om Israel fra andre børn. Et af børnene har reageret ved at bede moren om at gemme sin davidsstjerne under blusen, når de går på gaden i København.

(Beretningen er fortalt til Ordet og Israel af den jødiske mor. Vi har valgt ikke at nævne familiens navn.)

HADET HÆRGER VERDEN

Danmark, september 2024

En 21-årig mand sigtes for terror. Han har sat ild til en jødisk kvindes altan.

USA, august 2024

Besked sendt til jødisk OL-guldvinder: »Du hører til i gaskamrene«.

Canada, august 2024

På ét døgn modtager over 100 jødiske institutioner bombetrusler.

Storbritannien, august 2024

Første halvår har det største antal registrerede antisemitiske hændelser nogensinde.

Belgien, august 2024

Kendt forfatter: »Jeg bliver så vred, at jeg har lyst til at stikke en skarp kniv i struben på enhver jøde, jeg møder«

Frankrig, juni 2024

88-årig jødisk kvinde med davidsstjerne om halsen bliver slået ned og kaldt »beskidt jøde«.

Storbritannien, marts 2024

Politiet siger, at det centrale London er 'no-go' for jøder under propalæstinensiske demonstrationer.

Schweiz, marts 2024

En ortodoks jøde bliver stukket ned på gaden og alvorligt såret. Gerningsmanden råber: »Død over alle jøder«.

Tyskland, februar 2024

En jødisk universitetsstuderende bliver slået i gulvet og sparket i ansigtet, fordi han har skrevet om de israelske gidsler.

Storbritannien, januar 2024

En 17-årig jødisk elev får bank foran sin jødiske skole og tvinges til at sige »Befri Palæstina«.

Danmark, november 2023

I den første måned efter 7. oktober blev der indberettet 24 gange så mange antisemitiske hændelser som gennemsnitligt i årets første ni måneder.

Argentina, oktober 2023

Trusselsbrev: »Jøder, vi vil dræbe jer alle sammen«.

Tyrkiet, oktober 2023

Skilt i boghandel i Istanbul: »Vi sælger ikke til jøder.«

Italien, oktober 2023

Graffiti i Milano: »Jøder skal dø; rotter, vi kommer for at ramme jer i jeres klokker«.

Sverige, oktober 2023

På socialt medie: »Nu vil hospitaler blive fyldt af jøder, nogle af dem sårede, andre med psykiske sygdomme, fordi de er de fejeste mennesker på jorden«.

Tusinder af danskere protesterede i Københavns gader mod antisemitisme på Krystalnatten 2023. (Foto: Leif Sonne Mortensen)

Mange steder har der også været arrangementer med det formål at vise opbakning til lokale jødiske samfund. I København gik tusinder af danskere på gaden på Krystalnatten i november og udtrykte på den måde stærk sympati med danske jøder.

Had skaber utryghed

Tre uger efter 7. oktober udsendte Det Moseske Trossamfund i Norge et højt usædvanligt brev. Det udtrykker stærk bekymring, fordi »hadet banker på vores døre her i Norge«. Brevet siger, at antisemitismen i Norge siden 7. oktober er »intensiveret i omfang på en måde, som skræmmer os«.

At bølgen af jødehad skaber utryghed og frygt hos jøder, er et gennemgående tema i erklæringer fra jødiske organisationer i mange lande.

I Danmark har formanden for Det Jødiske Samfund, Henri Goldstein, udtrykt det på denne måde: »Tiden efter terrorangrebet mod Israel 7. oktober har været svær for danske jøder og jøder overalt i verden. Mange af vores medlemmer er utrygge og er i sagens natur dybt bekymrede for både, hvad der sker i Israel, og for den stigende antisemitisme herhjemme og i udlandet«.

I denne situation er vores opgave som kristne dobbelt. Overalt, hvor vi møder had til jøder, må vi protestere. Og samtidig må vi klart og tydeligt udtrykke vores opbakning til jøder i Danmark og bede for deres sikkerhed og tryghed. ☸

gange i årets løb har kritikere af Israel understreget, at de er imod Israel, ikke jøder.

Kritik af Israel er ikke antisemitisme, siger de. Men de glemmer, at kritik af Israel kan være antisemitisme. Og ofte er det.

Det er rigtigt, at man godt kan kritisere staten Israel, Israels regering eller Israels hær uden at være antisemit. Rigtig mange israelere har i det sidste år gang på gang kritiseret deres egen regering. Selvfølgelig er det legitimt at kritisere Israel.

Men det sidste år har desværre givet talrige eksempler på, at kritik af Israel er bundet sammen med had til jøder.

Når kritik af Israel formuleres ved hjælp af gamle antisemitiske motiver og

beskyldninger – jøderne sidder på penge, jøderne kontrollerer medierne, jøderne styrer verden – så er der tale om antisemitisme. Det gælder også, når kritikken af Israel fratager det jødiske folk de rettigheder, alle andre har – for eksempel retten til at have sin egen stat.

Alt for meget kritik af Israel er desværre forbundet med had til jøder.

Modsigelse af hadet

Heldigvis har hadet ikke stået alene. I en række lande har regeringerne givet hjertevarm opbakning til jødiske borgere. Det gælder blandt andet i USA, Frankrig, Tyskland og Danmark.

Teamdag i Aarhus

En lun fredag i august holdt de ansatte i Danmark den årlige teamdag. Her blev formiddagen brugt på at diskutere forskellige aspekter af Ordet og Israels arbejde. Og om eftermiddagen gik turen til Aarhus midtby, hvor Ellen Hessellund havde forberedt en byvandring med fokus på nogle af de jødiske historier, som knytter sig til byen.

Salling Rooftop, hvor billedet er taget, har ikke nogen jødisk historie. Til gengæld kan man drikke kaffe med udsigt til blandt andet byens rådhusårn. Det er tegnet af Arne Jacobsen, som var jøde.

Medarbejderflokket i Danmark består af (fra venstre): Nicklas Lautrup-Meiner, Morten Vartdal, Nicklas Toft, Mathias Brun, Lisbet Mejlgaard, Ellen Hessellund, Ole Andersen og Anders Hjorth Vindum.

(Foto: Ordet og Israel)

Nyt lederpar til Det Danske Hus søges

Når Ordet og Israel forhåbentlig snart igen kan åbne dørene til Det Danske Hus for discipelskoleelever og kursister, er der brug for et lederpar til at tage imod.

Derfor er der netop nu et spændende stillingsopslag, som kan læses på Ordet og Israels hjemmeside.

Der er ansøgningsfrist 11. november.

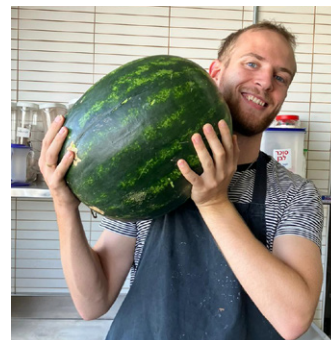
Maria og Frederik Korsgaard er tilbage i Jerusalem

I slutningen af august ankom Maria og Frederik Korsgaard til Jerusalem. Deres første opgave var at lave mad på en lejr for 43 børn i alderen 3-7, som er en del af menigheden Jerusalem Assembly.

Ud over forskellige andre opgaver i menigheden arbejder Maria og Frederik nogle dage om ugen i en vuggestue for børn med særlige behov.

De får selskab af Lone Borch Kristensen, når hun forhåbentlig snart får sit visum.

(Foto: Ordet og Israel)

En uge i Israel

Generalsekretær Ole Andersen og landssekretær Nicklas Lautrup-Meiner rejste 15. september til Israel, hvor de skulle tilbringe en uge dels i Det Danske

Hus, dels i Jerusalem.

Selvom en stor del af arbejdet er sat på pause, er der flere kontakter i Israel, som skal vedligeholdes.

Ole og Nicklas fik en rundvisning i kibbutzen Kfar Aza, som Ordet og Israel samler indtil i forbindelse med årsdagen (se bagsiden). (Foto: Ordet og Israel)

Israel NYT

Læs sidste nyt på www.ordetogisrael.dk

Ny israelsk FN-ambassadør

I august fik Israel ny FN-ambassadør, da Gilad Erdan efter fire år trådte tilbage. Hans afløser er Danny Danon, som blev valgt til Knesset for Likud ved sidste valg, og som også bestred den vigtige FN-post fra 2015 til 2020.

Gallant: Hamas som militær orga- nisation eksisterer ikke længere

Israels forsvarsminister, Yoav Gallant, sagde 10. september, at Hamas »som militær organisation ikke længere eksisterer«. Der er dog stadig mange Hamas-terrorister og -ledere tilbage, men de udkæmper ifølge Gallant en guerillakrig. Det er sandsynligvis en af grundene til, at Gallant er regeringens vel nok største fortaler for en våbenhvileaftale.

Hamas tager skylden for flere bombeangreb

En mand i 50'erne gik 18. august på gaden i det sydlige Tel Aviv med en bombe i sin rygsæk. Bomben detonerede – sandsynligvis på det forkerte tidspunkt – og dræbte manden. En fodgænger blev moderat såret.

Hamas tog skylden for det mislykkede terrorangreb, og 28. august opfordrede Hamas-leder Khaled Mashaal til flere selvmordsbomber.

30. august fulgte to bilbombeangreb på Vestbredden – begge begået af palæstinensere. Først eksploderede en bombe i en bil på en tankstation nær Gush Etzion-krydset. Cirka 20 minutter senere formåede en terrorist at køre gennem indgangen til bopættelsen Karmeit Tzur. Her blev han skudt af det lokale sikkerhedsteam efter en biljagt. Kort efter detonerede en bombe i bilen.

Sigtet for terror mod jøder

En 21-årig mand blev 10. september sigtet for terror i Danmark. I maj havde manden sat ild til en altan hos en jødisk kvinde. Ilden havde bredt sig til lejligheden. Manden har siddet varetægtsfængslet siden juli. Men i september blev sigtelsen mod ham så ændret til at omfatte overtrædelse af terrorparagraffen.

I den forbindelse sagde Henri Goldstein, der er formand for Det Jødiske Samfund: »Vi er rystede og chokerede over denne form for antisemitisk terror.«

Ben Gvir vil ændre status quo på Tempelpladsen

»Den nationale sikkerhedsministers politik er at skabe frihed, så jøder kan bede alle steder – også på Tempelpladsen.« Sådan lød det fra Itamar Ben Gvir i august, kort efter at han og mere end 1.000 andre jøder havde besøgt Tempelpladsen. Under besøget blev der bedt – stik imod retningslinjerne.

Ben Gvirs chef, Benjamin Netanyahu, havde ellers lige slået fast, at regeringen ikke vil ændre status quo. Men det vil den nationale sikkerhedsminister.

Oppositionsleder Yair Lapid reagerede ved at beskyldte Ben Gvir for at bringe israelske liv i fare, fordi hans budskab vækker vrede blandt palæstinensere og derfor øger risikoen for terror.

Palæstinensiske børn vaccineret mod polio

Først blev omkring 440.000 børn i det sydlige og centrale Gaza vaccineret mod polio. Og senere fik 200.000 børn i det nordlige Gaza vaccinen.

Vaccinationsprogrammet begyndte 1. september og varede knap to uger. Det blev gennemført i et samarbejde mellem WHO, UNICEF og det israelske forsvarsministerium.

Voldsom demonstration mod Israel i Melbourne

Politiet i Melbourne, Australien, kom på overarbejde, da en anti-israelsk demonstration uden for en forsvarsmesse udviklede sig voldeligt.

Demonstranterne, som kom fra blandt andet gruppen Students for Palestine, kastede sten, flasker og hestepærer mod betjentene. Nogle betjente blev spyttet på, og andre fik sprayet en syreholdig væske på sig.

24 betjente blev såret, og 39 demonstranter blev anholdt. Det var angiveligt den største politioperation i Melbourne siden 2000.

Der var stor glæde, da det 27. august lykkedes israelske styrker at finde et levende gidsel i en tunnel i Gaza, nemlig den 52-årige beduin Farhan Alkadi. Han var det blot ottende gidsel, som blev reddet ud i live – og den første,

der blev fundet levende i tunnellerne. Men glæden blev få dage senere afløst af sorg, vrede og desperation. Cirka 700 meter fra det sted, hvor man havde fundet Alkadi, fandt man seks gidsler. De var alle døde, og obdukti-

onen viste, at de var blevet henrettet et-to døgn tidligere.

Kæmpe demonstration

Fundet af de seks døde gidsler fik bægeret til at flyde over hos mange israelere, og dagen efter var der cirka 300.000 demonstranter på gaden i Tel Aviv og 200.000 på gaden i andre byer. Deres budskab til regeringen var klart: Skaf en aftale med Hamas, som får de resterende gidsler hjem.

Nogle dage senere holdt Netanyahu så et pressemøde, hvor han gjorde rede for, hvorfor Israel er nødt til at bevare kontrollen med Philadelphi-korridoren, der markerer grænsestrækningen mellem Gaza og Egypten. Dette krav har været meget omtalt, fordi Hamas (og Egypten) kræver, at en våbenhvileaftale inkluderer en israelsk tilbagetrækning fra strækningen.

97 + 4 er tilbage

I skrivende stund er status den, at der ud af de 251 gidsler, der blev taget 7. oktober, er 97 tilbage i Gaza. Af dem har Israels hær bekræftet, at mindst 33 er døde. Derudover er der 4, som blev taget før 7. oktober – heriblandt ligene af to soldater, der blev dræbt i 2014. Af dem, som ikke længere er i Gaza, er 37 blevet fundet døde af israelske styrker. 105 blev løsladt i forbindelse med en våbenhvileaftale i november. Israel har befriet 8 levende. Og Hamas har løsladt 4.

Hersh Goldberg-Polin var blandt de seks gidsler, som blev henrettet, kort før israelske soldater fandt dem. (Foto: Wikimedia)

Falder ti pladser på rangliste

På den årlige rangliste fra US News & World Report over de »bedste lande« er Israel røget ned som nr. 46 ud af 89 lande. Sidste år var de nr. 36. Danmark er nr. 10.

Kan Sydafrika finde beviser for deres anklage?

Den sydafrikanske regering har ved Den Internationale Domstol anklaget Israel for at begå folkemord i Gaza.

Senest 28. oktober skal Sydafrika have indleveret

dokumentation og beviser for deres anklage. Men i september kunne den israelske tv-station KAN fortælle, at Sydafrika forsøger at få udsat denne deadline med flere måneder. 12. september kom det frem, at domstolen har afvist Sydafrikas anmodning.

Tyrkisk-amerikansk demonstrant dræbt

En 26-årig tyrkisk-amerikan-

ske kvind blev dræbt af skud fra israelske soldater, da hun deltog i en demonstration mod bosættelser på Vestbredden.

Ifølge Israels hær blev hun ved en fejl ramt af det dræbende skud midt i en »voldelig demonstration med dusinvis af palæstinensiske mistænkte, som satte ild til dæk og kastede sten mod styrkerne«.

Men ifølge en rapport i Washington Post nogle dage senere, der bygger på øjenvidner og videooptagelser, blev den 26-årige først skudt, da demonstranterne havde bevæget sig cirka 180 meter væk fra soldaterne – hvor hun ifølge rapporten umuligt kunne have udgjort en trussel.

4-årig ødelagde krukke – og gik viralt

En 4-årig dreng kom i august til at ødelægge en 3500 år gammel krukke på Hect Museet i Haifa.

11. september var krukken repareret og tilbage på museet. Det var drengen og hans forældre også. De var nemlig blevet inviteret af museet til at komme og se krukken igen, som havde synlige skader.

Denne fine gestus var medvirkende til, at historien gik viralt.

Undercover i over 4 år: Nu bærer arbejdet frugt

En agent fra det israelske politi blev i 2020 placeret i toldvæsenet i havnen i Ashdod. Her har han over de seneste fire et halvt år modtaget bestikelse for hundredtusindvis af shekel fra importører, der ville smugle stoffer, penge, våben og mange andre ulovlige varer ind i Israel.

Tirsdag den 10. september sluttede operationen, da hundredvis af betjente på samme tid arresterede adskillige mistænkte og konfiskerede millioner af shekel, otte luksusbiler, computere og meget andet.

Israels politi har aldrig haft en aktiv agent i så lang tid.

Mislykket hævn fra Hizbollah

Søndag den 25. august angreb Hizbollah det nordlige Israel med cirka 200 raketter og 20 droner. Det var angiveligt hævn for Israels likvidering af Hizbollahs næstkommanderende, Fuad Shukr. Selvom Hizbollahs leder, Hassan Nasrallah, om aftenen omtalte angrebet som meget succesfuldt, stod det ret klart, at angrebet i høj grad var mislykket.

Kort før angrebet begyndte, lettede 100 israelske jagerfly, og på kort tid ødelagde de flere tusind af Hizbollahs affyringsrør, som er placeret i det sydlige Libanon.

Rygter om spektakulær mission

Israelske specialstyrker gennemførte en højst opsigtsvækkende mission i Syrien 8. september. I hvert fald hvis man skal tro de kilder, som blev citeret af blandt andet mediet Axios.

Ifølge rapporterne rappelled specialstyrker ned fra en helikopter ved byen Masyaf i Syrien. Deres mål var en underjordisk fabrik, som iranerne angiveligt bruger til at fremstille præcisionsmissiler, der leveres til Hizbollah. Her skulle agenterne have dræbt flere syriske vagter, før de placerede sprængstoffer inde i selve fabrikken og senere fjernudløste dem.

Ballistisk missil fra Yemen

For tredje gang siden 7. oktober lykkedes det søndag

OMRÅDET VED GAZA VIDNER STADIG OM 7. OKTOBER

Generalsekretær Ole Andersen og landssekretær Nicklas Lautrup-Meiner besøgte midt i september det område i Israel, som blev stormet af Hamas-terrorister 7. oktober.

De fik en rundvisning i Kfar Aza, hvor de med egne øjne kunne bevidne den enorme ødelæggelse. Kibbutzen er stadig lukket militært område, og den er så godt som ubeboet.

De besøgte også en »bilkirkegård« ved moshaven Tekuma. Her ligger resterne af 1.562 biler. Nogle er fuldstændig smadrede og udbrændte. Andre har skudhuller.

(Foto: Ole Andersen)

(Foto: Ole Andersen)

den 15. september Houthi-bevægelsen i Yemen at ramme Israel. De affyrede et ballistisk missil, som angiveligt tilbagelagde de cirka 2000 kilometer til Israel på godt 10 minutter. Her blev det kun delvist elimineret af Israels missilskjold Arrow 3, der tager sig af langdistancemissiler. Missilet blev ramt og gik fra hinanden, men eksploderede ikke i luften. Forskellige dele landede i området omkring Tel Aviv. En togstation blev beskadiget, og et naturområde blev sat i brand. Men ingen personer kom til skade.

Hizbollahs personsøgere eksploderede

Ifølge mange kilder var det Mossad, som stod bag, da flere tusind Hizbollah-medlemmers personsøgere eksploderede 17. september. Op mod 3.000 personer blev såret, og mindst 12 døde.

Det vides i skrivende stund ikke, præcis hvad der skabte eksplosionerne. Den mest fremtrædende teori er, at Mossad har formået at placere en lille sprængladning i søgerne, som de så fjernudløste. Eksplosionerne skete mange steder i Libanon – og også nogle steder i Syrien. ☸

Abrahams historie

er Israels historie i en nøddeskal

■ AF ANDERS HJORTH VINDUM

Bibelens bøger fortæller hver sin historie. Og samtidig fortæller de alle en bid af den samme store historie. Et godt eksempel på det er beretningerne om Abraham og om Israels udvandring fra Egypten. Det er to forskellige beretninger, som finder sted på to vidt forskellige tidspunkter. Men de har mange paralleller, som viser, at de hører sammen i Bibelens store historie.

I sin artikel »Abraham som Israel, Israel som Abraham« fra 2016 viser Seth Postell, hvordan fortællingen om Abraham i Første Mosebog 11-15 peger frem mod fortællingen om Israels udvandring fra Egypten i Anden Mosebog. Og han viser, hvordan det giver en ekstra dimension til forståelsen af dem, når vi får øjnene op for sammenhængen mellem dem.

Postell er ph.d. i teologi og er ansat ved Israel College of The Bible (ICB) i Netanya. I denne artikel vil jeg fremlægge nogle af

Postells pointer, når det gælder lighederne mellem Abraham og Israel.

Bibelen prøver at fortælle os noget

Først og fremmest understreger Postell, at de mange paralleller mellem de to fortællinger ikke er tilfældige. Det er derimod, mener han, Toraens forfatter, der helt bevidst gennem litterære virkemidler har forsøgt at vise, at selvom de to fortællinger er meget forskellige, så er de tæt forbundet. Den opdagelse giver læseren øje for Bibelens store fortælling. Nemlig fortællingen om, hvordan Gud arbejder på at genoprette sit skaberværk efter syndefaldet i Edens have.

Postell nævner seks bemærkelsesværdige paralleller. Så lad os dykke ned i Første og Anden Mosebog og se nærmere på dem.

1: Fra menneskeskabt by til Guds land

Lige før vi i 1 Mos 12 læser, at Gud kalder Abraham og siger, at han skal drage mod et land, Gud vil give ham, findes beretningen om Babelstårnet. Det ligger i en by, som er bygget af mennesker, og det står i modsætning til det lovede land, som er »bygget« af Gud. Gud spolerer byggeriet af Babelstårnet ved at sprede arbejderne »ud over hele jorden, så de måtte holde op med at bygge byen« (1 Mos 11,9).

På samme måde kom israelitterne fra et land bygget af mennesker og satte kur-

sen mod det lovede land. Også her blev byggeriet standset af Gud, som sørgede for at arbejderne (israelitterne) forlod Egypten.

Men er dette fællestræk bevidst fra forfatterens side – eller er det mere tilfældigt? Her påpeger Postell, at der i begge tekster bruges det præcis samme hebraiske ord for »at fremstille/stryge« og for »teglsten«.

I 1 Mos 11,3 står der »kom, lad os stryge teglsten«, og i 2 Mos 5,7 siger Farao, at israelitterne ikke længere må få leveret halm »til fremstillingen af teglsten«.

Parallellen er særligt bemærkelsesværdig, fordi disse to hebraiske ord kun bruges sammen netop de to steder i Toraen.

2: Sult, slaveri, plager og overflod

Når vi så kigger nærmere på Abrahams rejse og Israels rejse mod det lovede land, er der også mange paralleller.

En af dem er, at de begge drog til Egypten på grund af sult: Abraham og Sara tog til Egypten, »fordi hungersnøden knugede landet« (1 Mos 12,10). Og da Josefs brødre drog til Egypten, gjorde de det pudsigt nok også, fordi »hungersnøden knugede landet« (1 Mos 43,1).

Og det var ikke kun Israels folk, der endte som slaver i Egypten. Sara blev »henvet til Faraos palads« – og hun blev næppe spurgt først.

Og ligesom det var tilfældet for Israel, endte Abraham og Saras ufrivilligt forlængede ophold i Egypten med, at Gud »ramte Farao og hans hus med svære plager«, hvilket fik Farao til at »sende dem bort«.

En yderligere parallel er, at Abraham forlod Egypten »meget rig på kvæg, på sølv og guld« (1 Mos 13,2), mens israelitterne fik »hvad de bad om« (2 Mos 12,36).

Moses med stentavlerne. Skulpturen findes i Forest Lawn Memorial Park i Glendale, Californien. (Foto: Levi Meir Clancy/Unsplash)

3: Strid

Efter udvandringen fortsætter de to beretninger det bemærkelsesværdige parløb.

Med sig på sin rejse har Abraham sin nevø Lot. Undervejs opstår en strid mellem Abraham og Lots hyrder, fordi »landet ikke kan brødføde« dem alle (1 Mos 13,6-7). Derfor går de hver til sit. For Israels vedkommende opstår der også en strid – mellem Moses/Gud og folket – på grund af mangel på mad i ørkenen. Folket længes endda efter kødgryderne i Egypten (1 Mos 16,2-3).

Parallellen er måske ikke umiddelbart den mest tydelige – men også her skal vi kigge nærmere på ordvalget i grundteksten. Det hebraiske ord for »strid« (»meriba«) refererer i Bibelen altid til striden under ørkenvandringen, hvor folket var vrede på Moses og Gud på grund af mangel på vand og mad (fx 2 Mos 17,7). Det eneste sted i Bibelen, hvor det ikke referer til det, ja, det er i Abraham-beretningen. Og netop derfor er der god grund til at tro, at forfatteren bevidst har villet skabe en association mellem de to beretninger ved undtagelsesvist at bruge det ord med henvisning til noget andet end striden under ørkenvandringen.

4: Amalekitterne lider nederlag

Efter striden kommer der i begge beretninger et afsnit om sejr over amalekitterne. I 1 Mos 14 hører vi om Abrahams sejr over fire konger – men inden da hører vi i vers 7, at de fire konger »slog amalekitterne«.

Tilsvarende giver Moses befaling om, at israelitterne skal rykke ud og kæmpe mod amalekitterne (2 Mos 17,8-16).

Gud gav Abraham store løfter. Abrahams efterkommere, Israel, spiller i Bibelen en afgørende rolle i opfyldelsen af disse løfter. (Foto: Ole Andersen)

5: En hedensk præst træder frem

Og det parallelle forløb fortsætter – når det gælder både indhold og ordvalg.

I henholdsvis 1 Mos 14,18-20, og 2 Mos 18 læser vi om to hedenske præster – Melkisedek og Jetro – som minder utroligt meget om hinanden.

De optræder begge lige efter en militær sejr over henholdsvis fire konger og Farao. Melkisedek kommer med brød og vin, og Jetro sørger for »et måltid for Guds ansigt«. De velsigner begge Gud for at have givet sejren: »Velsignet være Gud den Højeste, som gav dine fjender i din magt,« siger Melkisedek, mens Jetro udbryder »lovat være Herren, som har reddet jer fra

egypterne og fra Farao«. Læg mærke til de sproglige ligheder. Forsøger forfatteren mon at give os et vink med en vognstang om, at de to beretninger har en dyb samhörighed?

Begge beretninger slutter med, at Abraham og Moses viser, at de tilregner præsten autoritet. Abraham giver tiende til Melkisedek, og Moses lytter til Jetros gode råd »og gjorde alt, hvad han sagde« (2 Mos 18,24).

6: Der indgås en pagt

Det sidste og største fællestræk for beretningerne om de to præster er, at de går forud for en beretning om indgåelsen af en pagt – i henholdsvis 1 Mos 15 og 2 Mos

PARALLELLER MELLEM ISRAEL OG JESUS

Også i Det Nye Testamente finder vi passager, der giver associationer til Israels ørkenvandring. For eksempel beskrivelsen af Josef og Marias vej over Egypten til Israel efter Jesu fødsel, som minder meget om Moses' rejse. Der er en slående lighed mellem beskrivelserne i Anden Mosebog 4,19-20, og Matthäusevangeliet 2,19-21.

Josef får at vide, at han skal tage Jesus og Maria og drage til Israels land, fordi dem, »der stræbte barnet efter livet, er døde«. Moses tager den modsatte tur, da Gud siger til ham, at han skal vende »tilbage til Egypten, for alle de mænd, der stræbte dig efter livet, er døde«.

Matthæus har samme pointe

Seth Postell er ikke den eneste, der ser en dyb sammenhæng mellem Israels historie og Jesu historie.

Evangelisten Matthæus tolker i Matt 2,15 en profeti fra Hoseas, hvor der står, at »fra Egypten kaldte jeg min søn«. I Hoseas' Bog er det tydeligt, at denne søn refererer til Israel. Men Matthæus siger, at Jesu ophold i Egypten skete, fordi netop denne profeti skulle opfyldes. Man kan måske sige, at Matthæus tolker Israels ophold i Egypten som noget, der peger frem mod Jesus og hans ophold i Egypten.

I det hele taget er Matthäusevangeliet gennemsyret af paralleller til ørkenvandringen, som det ses i skemaet.

Lige som både Abraham og Moses lagde Jesus vejen forbi Egypten. (Foto: Pixabay)

Matthäusevangeliet	Ørkenvandringen
Kapitel 2: Jesus forlader Egypten	Israel forlader Egypten
Kapitel 3: Jesus døbes i Jordanfloden	Israel føres gennem Det Røde Hav
Kapitel 4: Jesus fristes i ørkenen	Israels lydighed testes i ørkenen
Kapitel 5-7: Jesus går op på et bjerg for at give disciplene sin udlægning af loven	Gud giver Israel sin lov på Sinai bjerg
Kapitel 9-10: Jesus udsender sine disciple, så folket ikke skal være »som får uden hyrde« (Matt 9,36 og 10,6)	Moses indsætter Josva som leder, så folket »ikke bliver som får uden hyrde« (4 Mos 27, 16-17)

19-24. Det er kulminationen på parløbet mellem Abraham og Israel.

Også her er der masser af sproglige og tematiske fællestræk. For eksempel præsenterer Gud sig på stort set samme måde.

»Jeg er Herren, som førte dig ud fra Ur i Kaldæa for at give dig dette land i eje,« siger han til Abraham (1 Mos 15,7). Og før Moses får de ti bud, præsenterer Gud sig med ordene: »Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trællehuset.«

Både Moses og Israels folk oplever pagtsindgåelsen som skræmmende. »Et stort rædselsfyldt mørke sænkede sig« over Abraham. Og Israels folk oplevede torden og lyn, så de »rystede« og »blev stående på lang afstand«. I forlængelse af det tales der i begge beretninger om røg og ild, når Gud viser sig.

Sidst men ikke mindst er der naturligvis den lighed, at Gud selv indgår en pagt.

Ulydighed bryder parløbet

Efter indgåelsen af pagten standser parløbet mellem Abraham og Israel.

Under en af Moses' mange ture op på Sinai bjerg mister folket tålmodigheden og kræver af Aron, at han laver dem en ny Gud, som kan gå foran dem (2 Mos 32).

Denne store synd markerer afslutningen på det parallelle forløb, som Abraham og Israel ellers har haft. For i modsætning til Israel forblev Abraham tro mod Gud.

Giver nyt perspektiv til bibellæsningen

Hvad skal vi som bibellæsere bruge disse mange paralleller til? Jo, hvis vi køber pointen om, at de ikke er en tilfældighed, men tjener et større formål, så kan det gøre bibellæsningen endnu mere farverig.

Vi ved selvfølgelig godt, at der er en sammenhæng mellem Abraham og Israels folk. Det giver sig selv, da folket jo er Abrahams efterkommere. Men de mange paralleller gør det tydeligt, at der er tale om mere end bare en slægtshistorie. De viser en stærk forbindelse mellem de løfter, som blev givet til Abraham, og så det, der sker med Israels folk i ørkenen.

»I dig skal alle jordens slægter velsignes,« lød det til Abraham. Hans vej mod det lovede land via Egypten, hans strid med Lots hyrder, sejren over amalekitterne, præsten Jetros velsignelser og indgåelsen af pagten er alle små eller store elementer i Guds opfyldelse af det fantastiske løfte om velsignelse.

Når vi så læser videre i Bibelen om Israels udvandring og får øjnene op for

Sinaj bjerg, hvor Gud indgik pagt med Israel. (Foto: Jan Højland)

de mange slående ligheder, ja, så minder det os om noget vigtigt: Udvandringen fra Egypten handler ikke bare om, at Gud forbarmer sig over sit folk og hjælper dem. Nej, det handler om, at Gud er i færd med at opfylde sit løfte til Abraham.

Abraham var et vigtigt redskab i planen for at frelse hele skaberværket efter syndefaldet. Hans efterkommere, Israel, er det samme. På den måde smelter de mindre historier sammen til én stor historie – som ikke er slut endnu. Denne histories omdrejningspunkt er med Postells ord, at »det skaberværk, som engang var godt, igen vil blive godt«.

Som kristne er vi også en del af den historie og har været det fra starten. Uanset hvem vi er, og hvor vi er født, er vi en del af »alle jordens slægter«, som Gud vil velsigne. Gennem Abraham, gennem Israel – og endegyldigt gennem sin søn, Jesus. Han opfyldte mange af Guds løfter ved sit første komme, da han blev født ind i Israels folk. Og en dag vil han komme igen og afslutte Bibelens store historie om genoprettelsen af Guds skaberværk. ☺

MÅNEDENS LEDER

Det kalder på kritik!

AF NICKLAS LAUTRUP-MEINER, LANDSSEKRETÆR

Listen over Israels ydre problemer er tydelig for enhver: Hamas, Hizbollah, Iran og houthierne for slet ikke at tale om anti-israelske demonstrationer over hele verden.

Men Israel har også store indre problemer. Problemer af moralsk karakter, der rummer kimen til både at ryste sammenholdet i landet og at vække spørgsmålet hos kristne, der elsker Israel: Kan vi fortsat bakke op om Israel?

En af sagerne begyndte med tilbageholdelsen af en gruppe soldater, der

var under mistanke for at begå seksuelle overgreb på en Hamas-fange. En række demonstranter – heriblandt to Knesset-medlemmer – afventede ikke undersøgelsens resultat, men angreb militærbasen, hvor soldaterne var tilbageholdt, i en støtteaktion for dem. Tilmed udtalte en anden israelsk politiker om sagen, at »alt er lovligt« imod Hamas-terrorister.

En anden sag handler om gentagne angreb på nødhjælpskøretøjer på vej mod Gaza og på palæstinensere på Vestbredden. De højreradikale, der står bag, ønsker ikke, at Israel skal give mad til palæstinenserne. Journalister på The Times of Israel har flere gange fortalt, at politiet er tilbageholdende med at forhindre angrebene, fordi politiets minister – sikkerhedsminister Itamar Ben-Gvir – bifalder dem.

Sidst men ikke mindst kommer anklagerne om, at premierminister Netanyahu med vilje forpurrer forhandlinger med Hamas for at fastholde krigen, så han kan blive på posten – en anklage, som hvis

den er korrekt, udstiller en leder med et moralsk kompas, der er i stykker.

Det er hjerteskerende at være vidne til for os, der elsker Israel. Hvordan skal vi reagere?

Først og fremmest må vi anerkende, at problemerne eksisterer. Der foregår ting, en kristen ikke kan støtte. Det må ikke og kan ikke bortforklares.

Dernæst må vi også kritisere. Angreb på uskyldige eller på offentlige bygninger, politisk opportunisme på bekostning af andre mennesker skal ikke stå uimodsagt.

Men samtidig skal vi fastholde kærligheden til Israel. For den kristne Israelskærlighed beror ikke på, hvordan staten, politikere eller grupper i folket handler. Vi elsker Israel, fordi Gud elsker Israel og har udvalgt dem som redskab til at bringe sin velsignelse til alle folkeslag!

Sidst, men ikke mindst må vi bede for Israel. Bede om den forandring, der kun kan ske, når et menneske tager imod Fredsfyrsten som sin herre og mester. ☺

Joffi sjov!

KRYPTOGRAM

Løs ledetrådene for at få hjælp til at løse det store kryptogram:

- For at finde ud af, hvilket tal der tilhører bogstavet **S**, kan du svare på dette spørgsmål:
- Hvilket tal får du, når du lægger antallet af dage i februar til antallet af dage i en uge og deler resultatet med 5?
- For at finde ud af, hvilket tal der tilhører bogstavet **K**, kan du løse denne ledetråd:
- Du har en kasse med farverige blyanter. I kassen er der 36 blyanter. Halvdelen af blyanterne er blå, en tredjedel af antallet af blå blyanter er røde, og resten er grønne. Hvor mange grønne blyanter er der i kassen?
- For at finde ud af, hvilket tal der tilhører bogstavet **F**, kan du løse denne gåde:
- Jeg er tallet som opfylder følgende: Når du tilføjer halvdelen af min værdi til mig selv, får du 6.
- Tag nu alle tal du har fundet og plus dem sammen, så har du tallet der tilhører bogstav **N**.

Begynd med at indsætte de bogstaver, du har fundet ved at løse ledetrådene ovenover. Næste step er at prøve at finde nogle nye bogstaver, begynd evt. med de små ord og overvej, hvilke ord der kan stå så sætningen giver mening.

Emnet for kryptogrammet: De unge i Ordet og Israel

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
O	P	Q	R	S	T	U	V	X	Y	Z	Æ	Ø	Å

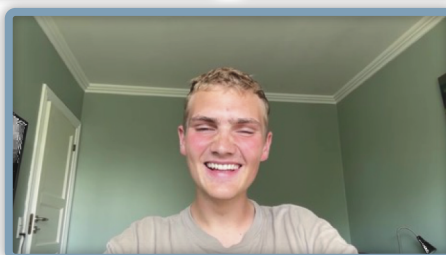
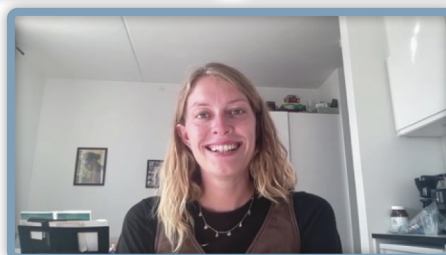
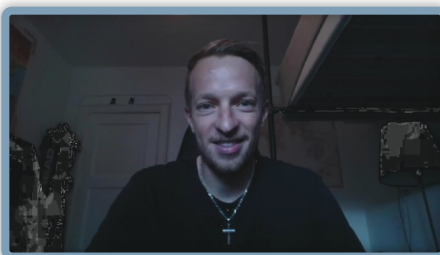
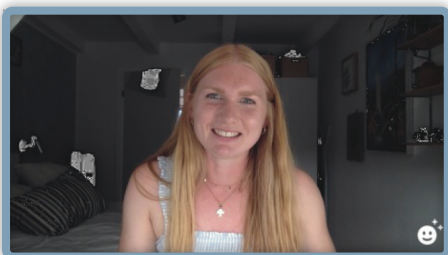
Find svaret her!

16	3	4	4	6	1	5	21	1	2	5	20	6	7	12	3	8
2	1	26	19	11	1	5	7	12	27	23	26	1	14	14	1	5
4	1	11	26	21	13	6	7	11	22	13	6	14	13	6	11	1
25	1	5	1	3	25	16	3	4	4	6	12	20	23	11	22	
14	28	7	1	25	1	5	1	13	1	11	20	26				
7	12	20	23	23	1	10	5	-	12	3	11	1	23			

Kom med på frivilligt arbejde Joffi

AF NIKOLINE WASKIW DAMM

Joffiredaktionen. Privatfoto: Nikoline Waskiw Damm.

I Joffi er vi rigtig mange frivillige, der løfter lidt hver især, så Joffi tilsammen kan opnå mange meningsfulde mål. Jeg har i mere end tre år siddet med i Joffiredaktionen, som er et af de i alt ca. ni udvalg i Joffi.

I redaktionen er vi (helst) fire frivillige, der sørger for indhold på Ordet og Israel-magasinerne fire Joffisider, som du læser én af netop nu. En gang om året laver vi en årsplan, hvor vi bestemmer, hvad de fire sider i hvert magasin skal indeholde. Nogle år har vi prioriteret at have mange undervisningsartikler om alt det spændende, som Israel og Bibelen har at byde på. Andre gange har vi forsøgt at formidle, hvem Joffi er, ved at lade joffiere komme til orde. I år har vi blandt andet forsøgt at tænke lidt ud af boksen ved at introducere den interaktive side »Joffisjov«, så der altid er noget at se frem til, hvis man ikke er den store læsehest.

Det er ikke altid let at komme på gode ideer til Joffisiderne, men jeg oplever det som en kæmpe styrke, at vi er forskellige i redaktionen og derfor kan byde ind med tanker og ideer, der kan supplere hinanden. Jeg har i min tid i redaktionen fået lov at arbejde sammen med en del forskellige frivillige og har set, hvordan Gud gang på gang sammentømmer os som et team, der løfter i flok og skaber fornyelse på Joffisiderne. Forhåbentlig opleves det også sådan for dig, der læser med.

I redaktionen mødes vi online én gang om måneden, hvor vi snakker om de artikler, vi skal udgive i næste magasin, og kommer med små rettelser samt udvælger billeder, inden de sendes videre til korrektur og layout. Inden vores møder har vi fordelt, hvem der kontakter de forskellige skribenter eller enkelte gange selv skriver en artikel.

Måske er du før blevet kontaktet af en af os fra Joffiredaktionen med en forespørgsel om at skrive en artikel.

Interesseret?

Kontakt Nicklas på:
joffi.nicklas@ordetogisrael.dk

Måske er du aldrig blevet kontaktet, men sidder med en lille artikelforfatter i maven, et stærkt vidnesbyrd eller en oplevelse, som du rigtig gerne vil dele med andre joffiere. I så fald må du hjertens gerne tage kontakt til Joffimedarbejder Nicklas Toft, for vi ønsker, at Joffisiderne skal være et af de medier, hvor vi som joffiere kan dele med hinanden.

Der er altid plads til flere frivillige i Joffi, og der findes mange andre muligheder end redaktionsarbejde. Hvis du er nysgerrig på at høre, hvor Joffi kan bruge flere hænder, så tag kontakt til Nicklas.

Glade joffier var på sommerstævne i Fjellerup

■ TEKST OG FOTOS AF MIRIAM LÆRKE KURE

Minigolf og is i Fjellerup er et tilløbsstykke for 'Joffidøgnet' og er med til at ryste os godt sammen.

Sponsorløb og Ben Yehuda

Lørdagens program indeholdt både Joffis sponsorløb og markedsdag på Ben Yehuda. Sponsorløbet var igen i år en vældig succes, hvor deltagere i alle aldre bidrog med at løbe runder og derved indsamle penge til Yad Va Levs arbejde i Jerusalem. Og også i år blev dét arbejde velsignet rigt. 'Ben Yehuda' gav samtidig en lille flig af gaderne i Israel og bidrog med en dejlig atmosfære. Alt fra vin til håndarbejde og bøger kunne erhverves på gaden – og på den måde give deltagerne en duft af Zion med hjem. Skønt i en tid, hvor en rejse til Jerusalems snørklede gader ikke er det nemmeste.

Det er ofte sådan med succeser, at de gentages, og sommerstævnet er ingen undtagelse. I starten af juni dannede Djurslands Efterskole endnu engang ramme om sommerstævnets festligheder – og et glimt af Israel.

Joffidøgnet

Allerede før sommerstævnet for alvor blev skudt i gang, blev der – vanen tro – afholdt et 'Joffidøgn'. Her var tid til gensyn for det yngre segment. Hygge, lege, fællesskabet om en magisk tid i Israel, minigolf, is og sabbat fyldte døgnet. Ca. 25-30 joffiere havde fundet vej det første døgns tid. En del af dem har slået deres folder på Discipelskolen i Poriya eller som Yad Va Lev-volontør i Jerusalem, og glæden ved at dele oplevelser på tværs af holdene var heller ikke til at tage fejl af.

Joffi-loungen lagde op til mange hyggestunder i løbet af weekenden

Fjellerups is blev smagt til over hele weekenden.

Både små som store deltog i Joffis årlige sponsorkøb.

Bibel og lovsang

Lørdag aften var et par joffiere ansvarlige for bibellæsning og lovsang i hallen. Her var der rum for stilhed, refleksion og sang – et dejligt afbræk fra de mange samtaler og den, til tider, lidt højlydte spisesal.

Jesu genkomst – et fikspunkt

Selvom der var plads til mange grin, glade ansigter og mindeværdige øjeblikke, bar årets sommerstævne også præg af den nuværende situation i Israel og krigen i landet.

De nuværende ansatte i Jerusalem var netop vendt hjem og kunne fortælle, hvordan situationen i landet i høj grad er anderledes for israelerne, men at hverdagen går videre. Gennem møder, bibeltimer og seminarer blev håbet om Jesu genkomst et tydeligt fikspunkt, hvilket også talte sit tydelige sprog igennem årets tema: Slutspillet – på vej mod Guds store sejr. For Guds trofasthed er ikke til at tage fejl af, ej heller i en tid som denne med konflikter og krig.

Ture til stranden blev det også til!

Yad va lev – Senior og 40+

Bliv frivillig i Jerusalem i 8, 6 eller 4 uger

Har du lyst til 8, 6 eller 4 uger i Jerusalem?

Med hjælpearbejde i et suppekökken, på en frugtcentral, i en messiansk menighed – og andre steder. Og spændende ture rundt i Israel.

Så læs mere på ordetogisrael.dk.

Du kan også se billeder og læse mere på Facebooksiden

»Yad va lev Senior«.

Alle hold i 2024 er aflyst på grund af krigen i Israel.

		Uger	Dato	Tilmeldinger
2025				
1	Senior	8	6.2.-3.4.	Ledige pladser
2a	Senior	4	24.4.-22.5.	Ledige pladser
2b	40+	4	25.5.-22.6.	Ledige pladser
3	Senior	8	10.8.-5.10.	Ledige pladser
4	Senior	6	16.10.-27.11.	Ledige pladser

- Pris 2024: 21.500 kr./8 uger, 16.500 kr./6 uger, 11.500 kr./4 uger
- Datoerne i 2025 er med forbehold for ændringer.

Gurli og Olaf Lagoni er koordinatore for Yad va Lev Senior.
De kan kontaktes på mailadressen olagoni@city.dk eller tlf. 30240742/20634898.

ORDETOGISRAEL.DK

penta byg als

GAMMELBRO CAMPING

SINCE 1958 · ÅRØSUND

Grib chancen for et
spændende indslag!

»Det' for børn!«

Joffi Kids: børnearbejde i øjenhøjde

Har du lyst til at få Israel-perspektivet med ind i
din børne- eller juniorklub eller på en sommerlejr?

Så kan du få hjælp hos Ordet og Israels børnearbejde, som vi kalder »Joffi Kids«. Det omfatter en gruppe frivillige medarbejdere, som har stillet sig til rådighed for at holde indslag om Israel i børne- og juniorarbejde rundt om i Danmark.

Du er meget velkommen til at henvende dig til en af følgende personer for at høre om mulighederne for en aftale:

Krista Andersen, Frederikssund

Tlf.: 47 38 58 58, krista.andersen@tdcadsl.dk

Sanne Langdahl, Silkeborg

Tlf.: 20877769, slangdahl@gmail.com

Daniel K. Munch, København

Særligt juniorer og teenagere

Tlf. 60 60 85 56, dkmunch@outlook.dk

Hanne Højgaard, Tarm

Tlf.: 42 53 19 48, hannehoejgaard66@gmail.com

Erik og Helena Krabbe Bjørnholt, Odense

erik@hagebjerg.dk

ORDETOGISRAEL.DK

Markering af 1-årsdagen for 7. oktober
vi mindes - vi støtter - vi håber

VI MINDES - VI STØTTER
- VI HÅBER -

Stort arrangement med taler, øjenvidneberetning,
billeder, musik, hilsner, mindeceremoni

Søndag 6. oktober kl. 15.00-16.30

Skjern Bykirke, Nygade 52

Arrangør: Ordet og Israel

Lederpar til Det Danske Hus

Vær med til at lede Ordet og Israels Discipelskole og kurserne i Det Danske Hus ved Genesaret sø. Kom og se unge og ældre vokse menneskeligt og åndeligt.

Ordet og Israel søger et lederpar til ansættelse 1/1 2025, eller så snart situationen i Israel igen er normaliseret.

Ansøgningsfrist **11. november**.

Ansættelsessamtaler forventeligt i uge 47.

Se mere på ordetogisrael.dk.

ORDETOGISRAEL.DK

**HVER
DAG
TÆLLER**

Og hver eneste bliver fyldt med
høj faglighed, givende øjeblikke,
fantastiske venner oooog Gud
tæt på. Woop woop, ja tak dér!

Derfor siger vi
#dufårguldmedhjem!

**tjek
djurslands.dk**

ij djurslands
efterskole

Få magasinet digitalt

Husk, at det er muligt at få
Magasinet Ordet & Israel som
PDF-fil sendt til din indbakke.

Enten som et supplement til den trykte
version eller som et alternativ.

På vores hjemmeside kan du nemt
ændre dit valg.

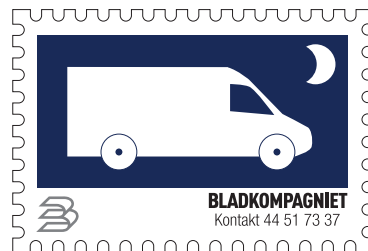
Podcast: Lyt til andagter og nyheder

Hver måned kan du på Ordet og Israels podcast finde nye udsendelser. Der er både andagter, nyheder fra Israel og spændende interviews.

Find udsendelserne via din podcast-app eller via et link på vores hjemmeside under fanen »Undervisning«

ORDETOGISRAEL.DK

TIL SIDST...

Vi mindes, vi støtter, vi håber

Søndag den 6. oktober i Skjern

AF ELLEN HESSELLUND MIKKELSEN

Der er snart gået et år siden Hamas' terrorangreb 7. oktober. Mange familier i Israel er berørt, mange har mistet, mange kæmper for frigivelse af gidslerne i Gaza, og mange er stadig fordrevet fra deres hjem. Vi vil ikke glemme dem.

Derfor inviterer Ordet og Israel til en markering 6. oktober kl. 15-16.30 i Skjern Bykirke, Nygade 52.

Her vil vi mindes, udtrykke støtte og sætte ord på håbet.

Mange forskellige indslag

Dansk Zionistforbunds formand, Max Meyer, der selv har besøgt flere af de berørte kibbutzer, kommer og deler sin oplevelse med os.

Generalsekretær Ole Andersen holder en tale under overskriften: Vi mindes, vi støtter, vi håber.

Derudover vil der være billeder, musik, bøn og et minuts stilhed for ofrene. Det er muligt at få en kop kaffe og en småkage fra kl. 14.15 – 14.45.

Se med på livestream

Hvis du ikke har mulighed for at være i Skjern 6. oktober, så kan du se arrangementet direkte via Ordet og Israels Youtube-kanal. Find et link på vores Facebookside.

Deltagelse er gratis. 🌐

62 blev dræbt, og 19 blev taget som gidsler fra Kfar Aza. (Foto: GPO/Mishel Amzalag)

Støt ofrene for 7. oktober

Ved arrangementet i Skjern 6. oktober vil der blive indsamlet en gave til hjælp for ofrene i kibbutz Kfar Aza.

Hvis du vil være med i denne gave, selv om du ikke kan være med i Skjern, kan du indbetale dit beløb til:

MobilePay 434373

(skriv e-mailadresse i beskedfeltet, hvis du ønsker gavefradrag)

Kfar Aza ligger få kilometer fra grænsen til Gaza og blev hårdt ramt af terrorangrebet 7. oktober.

De indsamlede penge går ubeskåret til kibbutzens hjælpefond.

VI MINDES - VI STØTTER
- VI HÅBER -

Praktisk info vedrørende parkering

Af hensyn til kirkens naboer henstiller vi til, at der ikke parkeres langs vejen foran kirken eller på pladserne foran etagebygningen over for kirken.

Der kan parkeres følgende steder tæt på kirken:

På Aktivitetscentrets parkeringspladser (Nygade 48)

Ved Ringkøbing-Skjern kommunes bygning (Nygade 56)

Svinget 1 (hjørnet af Svinget og Voldgade)

På den offentlige parkeringsplads i Voldgade (Voldgade 6)